

Janza Kata színháztörténeti pillanata a Rudolfban

Már nem ő viseli Sissi ruháját

Évekkel az Elisabeth hatalmas sikere után más szerepben, de ugyanabban a történetben tért vissza a Dóm tér színpadára Janza Kata. A Rudolfban Larisch grófnót játssza, és reméli, hogy már senkinek nem Sissiként jut eszébe, amikor megjelenik a színpadon.

Janza Katát a szegediek még ma is gyakran az Elisabeth címszereplőjeként azonosítják, ami nem is csoda: három évadon keresztül játszott hatalmas sikerrel a szabadtéri színpadán a tragikus sorsú királynét. A színésznő most ugyanabban a történetben tért vissza a Dóm térre, ám a Rudolfban már nem ő alakítja Sissit. Sőt: ebből a darabból teljesen ki is hagyták ezt a szerepet.

– Először kicsit furcsállottam, de végül is logikus: az Elisabeth-ben elmondunk már mindent a királynéről – mondta Janza Kata. – A Rudolf inkább a herceg és édesapja viszonyáról szól, amely szál az előző darabból teljesen hiányzott. A rendező hihetetlen zsenialitásának köszönhetően azonban egyszer mégis felbukkan a királyné: a temetési jelenetben, melyet az Elisabeth-ből pontosan kimásoltak.

A színésznő elmondta: borsózt a háta és potyogtak a könnyei, amikor először próbálták, amint Sissi fekete gyászruhában, egy lépcsőn érkezik fia temetésére. – Én mint Larisch grófnő előre meglátom Rudolf halálát, majd egy az egyben megtörténik az Elisabeth-es temetési kép. Csakhogy

én ebben nem Erzsébetet játszom: egy másik színésznő jön velem szemben az én pár évvel korábban viselt gyászruhában. Azt kell mondjam, nem evilági élmény volt, amikor először szembesültem ezzel a jelennel. Színháztörténeti pillanata.

A darab szabadtéri világpremierjét múlt héten tartották itt, Szegeden, és budapesti bemutatójával ellentétben – melyet előbb egy baleset, majd egy ételmérgezés veszélyeztetett – itt semmiféle rossz előjel nem történt. – Egyedül az időjárás miatt aggódtunk, de szerencsére az is kegyes volt hozzánk – mondta Janza Kata, aki reméli, a mai, holnapi és vasárnapi előadást sem mossa majd el az eső.

A Rudolfban Janza Kata tehát Vetsera Mária barátnőjét alakítja. – Sokan mondogatták, hogy furcsa lesz, ha bejövök a darabba, mert mindenki azt hiszi majd, hogy én vagyok Rudolf anyukája. Azért remélem, hogy amint elkezdek játszani, el tudnak vonatkoztatni az előző szerepemtől még azok is, akik több tucatszor látták az Elisabeth-et – mondta a színésznő.

TIMÁR KRISZTA

Larisch grófnő: Janza Kata

Fotó: Segesvári Csaba

437 millióba kerül az átépítés és az utcai homlokzat

Jövő nyáron nyithat a képtár a felújított Reök-palotában

Tegnap írták alá a Reök-palotában az épület képtárrá alakításáról és az utcai homlokzat felújításáról szóló szerződést.

A Horváth Mihály utcai képtár botrányt keltő bezárása és eladása óta nincs Szegednek olyan állandó kiállítóhelye, ahol országos tárlatokat lehetne rendezni. Ezen a helyzeten változtat az önkormányzat azzal, hogy a város egyik legszebb házát, a Magyar Ede által tervezett secessziós Reök-palotát képtárrá alakíttatja. A korábbi önkormányzati lakóépület évek óta üresen áll, belül meglehetősen rossz állapotban van, falai penészesek. Nagy Sándor alpolgármester tegnap azt hangsúlyozta: a város turisztikai értéke is jelentősen nő azzal, hogy közölcoktat szolgál, képtár lesz, és így bárki számára bejárhatóvá válik a páratlan palota. Az átépítést a legszigorúbb műemléki előírásoknak megfelelően végzi el a közbeszerzési pályázattal kiválasztott kivitelező, a szegedi Ferroép Rt. Az átépítés 420 millió forintba kerül, ebből 320-at címzett támogatásként kapott meg az önkormányzat. Az utcai homlokzat eredetileg nem tervezett felújítása további 17 milliót igényel, amiből 9 milliót fedez az területfejlesztési támogatás. Nemesi Pál vezérigazgató szerint tartani

tudják majd a szerződésben vállalt 2007. május 31-i határidőt, így a jövő nyári turisztaszézon kezdetére már régi pompájában tündökölni fog a palota.

– Örömmel számunkra ez a nap, ennél nagyobb boldogság csak az lesz, amikor átadják majd az épületet – nyilatkozta lapunknak a szegedi festőket, szobrászokat képviselő Arany Sándor festőművész, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete Képzőművész Társaságának és a Szög-Art Egyesületnek az elnöke. – Ez azt jelenti, hogy jövő júliusban már itt nyithatjuk meg a 34. szegedi nyári tárlatot. Eredményes volt a helyi képzőművészek tiltakozása, dicséretet érdemel a város jelenlegi vezetése, amely komoly erőfeszítéseket tett. A mai gazdasági viszonyok között utópia lenne egy minden szempontból ideális új képtár építése, ezért örülünk annak, hogy a város legszebb palotája a képzőművészeket új temploma lesz. Ahogy Rantal János terveit ismerem, néhány válaszfal áthelyezésével a régi lakásokból nagyobb kiállítóterek is kialakíthatók. Jó lenne, ha a földszintet is, amelynek sorsáról még nincs döntés, megtartaná a város, és az a tér is szerves része lehetne a képtárnak, vagy legalább is valamilyen kapcsolódó funkciót kaphatna.

H. ZS.

Somfai Vali a szegedi Bánk bánnal fejezi be pályafutását

A mestercipész hattyúdala

Csik György tervei alapján korhű lábbeliket készített a szabadtéri Bánk bán-produkciója számára Somfai Vali. A legkiválóbb hazai színházi cipésznek – aki számos színházzal és világsztárral dolgozott már együtt – ez a munka a hattyúdala.

Somfai Vali cipőipari technikumban végzett, majd évekig egy cipőgyárban dolgozott. Amikor a hatvanas évek elején cipésműhelyvezetői állást hirdetett az Operaház, megkapta a nagy kihívást jelentő munkát. 1988-ig a dalszínház volt a második otthona, de akkor saját műhelyt indított. – Rengeteg csodálatos produkción keresztül tanultam meg a szakma fortélyait. A speciális színházi cipészetet ugyanis seholy sem tanítják, csak a gyakorlatban lehet elsajátítani a mesterségét. Először bizonyítanom kellett, hogy elfogadják, elismerjék a tudásomat. Sok segítséget kaptam a Kossuth-díjas jelmeztervezőtől, Márk Tivadartól, aki ugyan rettenetesen rátartó ember volt, tartotta a több lépés távolságot, de amikor megérezte, hogy valaki teljes odaadással végzi a munkáját, akkor szolgálatkészsé vált, szívesen adott szakmai tanácsot – meséli Vali, aki évtizedeken át a Szegedi Szabadtéri Játékok számára is dolgozott.

– A színházi munka a hagyományos cipészethez legfeljebb annyiban hasonlít, hogy ugyanúgy kell beverni a szöveget. Másépp kell megcsinálni egy balett-cipőt, egy latin táncipőt, egy vászon gyakorlócipőt vagy egy olyan műves D'Aragnan-cizmát, amit nemrégiben a Vígszínház számára készítettünk. Ha vannak olyan ötletes jelmeztervezők, mint például Csik Gyuri, aki a Bánk bán ruháit is zseniálisan megálmodta, akkor akár a nagyharangot is rászereleljük a cizmákra. Most is olyan gyönyörű lábbeliket tervezett, hogy

Somfai Vali Marton Évának mutatja Gertrudis cipőjét

Fotó: Schmidt Andrea

öröm volt megcsinálni. Mind-egyik csizma egy valóságos gyöngyszem! Számomra mindig az a legfontosabb, hogy a színészek, énekesek jól érezzék magukat a cipőikben, hiszen gyakran három-négy órán át állnak bennük a színpadon. A lábbeli nem akadályozhatja őket, kényelmesnek, puhának kell lennie. Tudnom kell, kinek hol van bütyke, keményedése.

Vali az Operaház sztárjaival dolgozott a legtöbbet. Sokszor próbált cipőt a legendás Bánk bánnak, Simándy Józsefnek. Szeretettel emlékszik Németh Marikára, Besenyey Ferencre is. – Házy Erzsike volt a kedvencem, aki sokszor be-

jött a műhelyünkbe, bájos és kedves volt, nem nézte le a cipészeket. 71 éves múltam, ma már tisztelnék a korom miatt is, de régen előfordult, hogy az egyik énekesnél elragadtatta magát, és odáig fajult az ügy, hogy a végén a társulat előtt kellett bocsánatot kérnie – emlékszik a ritka kivételre Vali, aki sok forgatáson is dolgozott. Például a Hídember és Bánk bán filmváltozata számára is ő készítette a lábbeliket.

– Úgy döntöttem, ez a Bánk bán lesz a hattyúdalom. Elfáradtam, a férjem beteg, szeretnék többet mellette lenni, ezért új produkciót már nem vállalom.

HOLLÓSI ZSOLT

MEPHISTÓVAL IS DOLGOZOTT

Vali friss munkái közül a Madách Színházban látható Broadway-musicalre, a fergeteges sikerű Producerekre a legbüszkébb. Azt mondja, a szteppjelenetekben szinte élnek a cipői. A bécsi Volksoper az Anna Kareninához, a mörbisch-i ünnepi játékok a Luxemburg grófjához rendelt tőle lábbeliket. Bécsben Rudolf trónörököséről forgattak nemrégiben egy tévésorozatot, amiben az egyik főszereplőt Szabó István Oscar-díjas Mephistójának címszereplője, Klaus Maria Brandauer játszotta. Vele is tartott Vali cipőpróbát.

Móra-múzeum: mesterien faragott test, felöltöztetve

Páratlan Mária-szobor

Évszázadokon átívelő legendák övezik a szegedi Móra-múzeum nemrég restaurált Madonna-szobrát. Különlegessége az is, hogy öltöztetős. A szobor egy hónapon át látható a múzeumban.

Több mint kétszázötven évesnek becsülik a szegedi Móra-múzeum restaurátorai azt a fából faragott Mária-szobrot, amely eredetileg a felsővárosi Szent György téri templom korábbi épületét díszítette. Katkóné Bagi Éva textilrestaurátor elmondta, a középkorban gyökerezik a szokás, hogy az ügyes kezű mesterember faragta meztelen női alakra alsó inget, inget, felsőruhát és palástot adtak. Hajlik a csuklója és a karja, ezért könnyen belebújtatható. A vallási hagyományokat tisztelő Mária lányok csoportja díszítette a szertartások rendjének megfelelő színébe. Mára az öltöztetős szobrok eltűntek, a szegedi Madonnának nincsen párja.

Az egy méter magas szegedi darabnak a története is legendás. Kétszáz éve a felsővárosi templom értékeit a környéken dúló harcok elől elrejtették, a nagyobb kincseket – köztük a Madonnát – szurkos zsákba csavarba a közeli tóba süllyesztették. A fáma szerint a közelben megsebesült egy ellenséges katona lova, és a harcos bevezette vértő lovat a tóba, hogy kimossa a sebeit. Az állat felkavarta a vizet, és a zsákba csomagolt Madonna hirtelen előbukkant a víz alól. Erre a katona megrémült, és hanyatt-homlok elmenekült. A környéken lakó Kőrösy József felügyelt a történetekre, és pártfogásába vette a Madonnát. A család

krónikája feljegyzi, hogy a következő tulajdonos, Somogyi Julianna varratta rá a jelenlegi barackvirágszínű ruháját a saját esküvői öltözékéből. Otthona pedig a maig fennmaradt üveges szekrény lett.

Az öltöztetős Madonnát a család kései leszármazottja, Lepage Antal ajándékozta a múzeumnak 1990-ben. A szekrényt Juhász Ist-

ván, a ruhát Katkóné Bagi Éva, a testet Szabó Tamás restaurálta. A szakemberek szerint van alapja a mesés történetnek, mert Mária vállán szurokfoltot találtak. A szombati Boldogasszony-ünnepre állították ki a múzeum előcsarnokában. A hónap műtárgya szeptember elejéig tekinthető meg.

D. T.

Tulajdonosa saját hófehér esküvői ruhájával öltöztette fel a Madonnát

Fotó: Móra Ferenc Múzeum